

POLSKA: OBECNY STATUS MEDIACJI W ROZWIĄZYWANIU SPORÓW CYWILNYCH I GOSPODARCZYCH – ZAŁOŻENIA REFORMY

STRESZCZENIE WYSTĄPIENIA NA KONFERENCJI:

IMPLEMENTACJA WYTYCZNYCH ONZ DS. BIZNESU I PRAW CZŁOWIEKA. SZANSE, WYZWANIA I KRAJOWY PLAN WDRAŻANIA WYTYCZNYCH ONZ

INSTYTUT ALLERHANDA, 25 STYCZNIA 2013 R.

Sylwester Pieckowski*

1. Empiryczna skuteczność mediacji

Mediacja jest wyjątkowo skutecznym narzędziem rozwiązywania sporów społecznych. Zjawisko to jednoznacznie podkreślają liczne badania empiryczne przeprowadzone w USA i UE, jak np. badanie Uniwersytetu Cornell z 1998 r., badanie American Arbitration Association z lat 2003-2006, Zielona Księga UE z 2002 r., Projekt Oxford z 2008r. oraz Badanie Centrum ADR w Rzymie z 2010 r.: Koszt innych niż ADR metod rozwiązywania sporów - przegląd i wskazanie rzeczywistych kosztów wewnątrzspółnotowych sporów gospodarczych w postępowaniu sądowym („Badanie Rzymskie”). Poniższa tabela wskazująca na koszty i ramy czasowe zawarte w Badaniu Rzymskim obszernie pokazuje, jak dalece mediacja jest skuteczniejsza pod względem czasowym i kosztowym w porównaniu z postępowaniem sądowym i arbitrażem w rozwiązywaniu sporów gospodarczych w państwach UE.

WARTOŚĆ PRZEDMIOTU SPORU	POSTĘPOWANIE SĄDOWE SPÓR KRAJOWY O WARTOŚCI 200.000€			ARBITRAŻ SPÓR KRAJOWY O WARTOŚCI 200.000€			MEDIACJA SPÓR KRAJOWY O WARTOŚCI 200.000€		
	€ 200.000	Czas	Koszt w EUR	Koszt jako % wart. prz. sporu	Czas	Koszt w EUR	Koszt jako % wart. prz. sporu	Czas	Koszt w EUR
Austria	540	14.660	7,3	540	46.480	23,2	90	14.790	7,4
Belgia	525	16.000	8,0	630	19.500	9,8	45	7.000	3,5
Bułgaria	870	17.885	8,9	480	15.372	7,7	14	4.676	2,3
Cypr	1445	6.796	3,4	732	8.300	4,2	45	7.000	3,5
Czechy	1280	21.004	10,5	289	20.950	10,5	75	7.667	3,8
Dania	380	46.600	23,3	250	66.000	33,0	45	7.000	3,5
Estonia	291	45.337	22,7	205	51.149	25,6	45	7.000	3,5
Finlandia	800	17.046	8,5	713	30.546	15,3	368	17.000	8,5
Francja	330	20.500	10,3	345	28.000	14,0	60	10.000	5,0
Niemcy	246	9.854	4,9	200	21.788	10,9	45	7.000	3,5
Grecja	970	14.700	7,4	250	19.600	9,8	60	4.275	2,1
Węgry	765	11.312	5,7	540	21.038	10,5	90	14.000	7,0
Irlandia	515	53.800	26,9	357	66.661	33,3	45	7.000	3,5
Włochy	2205	19527	9,8	2935	65.400	32,7	47	17.000	8,5

WARTOŚĆ PRZEDMIOTU SPORU	POSTĘPOWANIE SĄDOWE SPÓR KRAJOWY O WARTOŚCI 200.000€			ARBITRAŻ SPÓR KRAJOWY O WARTOŚCI 200.000€			MEDIACJA SPÓR KRAJOWY O WARTOŚCI 200.000€		
	€ 200.000	Czas	Koszt w EUR	Koszt jako % wart. prz. sporu	Czas	Koszt w EUR	Koszt jako % wart. prz. sporu	Czas	Koszt w EUR
Łotwa	420	6.900	3,5	260	9.780	4,9	75	3.500	1,8
Litwa	460	21.4100	10,7	150	29.000	14,5	90	15.400	7,7
Luksemburg	321	15.500	7,8	113	25.500	12,8	98	13.900	7,0
Malta	1575	8.100	4,1	665	5.100	2,6	300	3.600	1,8
Holandia	700	32.000	16,0	600	33.500	16,8	40	6.000	3,0
Polska	540	47.000	23,5	352	51.000	25,5	42	10.000	5,0
Portugalia	450	11.428	5,7	480	20.161	10,1	90	3.050	1,5
Rumunia	342	19.414	9,7	398	17.347	8,7	32	3.010	1,5
Słowacja	570	51.993	26,0	730	57.761	28,9	125	8.603	4,3
Słowenia	600	8.087	4,0	290	15.190	7,6	180	6.05	3,0
Hiszpania	730	30.000	15,0	320	21.632	10,8	74	7.667	3,8
Szwecja	610	65.710	32,9	405	94.990	47,5	45	7.000	3,5
Wlk. Brytania	333	51.536	25,8	357	66.661	33,3	85	37.011	18,5
Średnio	697	25.337	13	503	34.385	17,2	87	9.488	4,7

2. Mediacja w Polsce: ramy regulacyjne

- i. mediacja w rozwiązywaniu sporów zbiorowych pracy (1991)
- ii. mediacja w sprawach karnych (1997, 2003)
- iii. mediacja w sprawach dotyczących nieletnich (1982, 2001)
- iv. mediacja w sprawach konsumenckich (2000)
- v. mediacja w sprawach sądownoadministracyjnych (2002)
- vi. mediacja w sprawach cywilnych (2005).

3. Mediacja w Polsce w sprawach cywilnych w liczbach (2006-2011)

Mediacja prowadzona ze skierowania sądu w sprawach cywilnych: kategorie i liczba sporów skierowanych do mediacji przez sąd w latach 2006-2011:

	CYWILNE	GOSPODARCZE	PRACOWNICZE	RODZINNE	NIELETNI	RAZEM
2006	1,448	256	33	270	326	2,333
2007	1,399	258	74	326	366	2,423
2008	1,455	210	107	427	261	2,460
2009	1,842	540	252	716	293	3,643
2010	2,196	848	195	988	337	4,564
2011	2,514	1,429	65	1,149	253	5,410
2006-2011 (łącznie)	10,854	3,541	726	3,867	1,838	20,833

4. Status quo i warunki niezbędne do zapewnienia sukcesu proponowanej reformy mediacji w Polsce.

4.1 **Obecny status mediacji w Polsce**, mierzony bardzo niskim udziałem statystycznym oraz dużym niezadowoleniem jej użytkowników, **jest niezadowolający**.

4.2 Mediacja postrzegana jako istotna część wymiaru sprawiedliwości wymaga głębokich zmian. Oto kluczowe elementy udanej reformy mediacji:

- **mediacja: nowy konstytucyjny paradygmat dostępu do wymiaru sprawiedliwości i środków prawnych** dla osób fizycznych wywodzący się z zasad wolności osoby ludzkiej i autonomii jednostki. Ustawa o mediacji stanowiłaby zalecane ramy prawne, które regulowałyby i zakotwiczyły mediację w polskim systemie prawnym;
- **zdecydowana systemowa wizja rządu w sprawie alternatywnych metod rozwiązywania sporów (ADR)** - arbitraż i mediacja oraz ich trwałe miejsce w polityce państwa;
- świadomość społeczna i akceptacja ADR: **ZOBOWIĄZANIE DO ZAANGAŻOWANIA SIĘ W ADR PRZEZ PRZEDSIĘBIORSTWA I KANCELARIE PRAWNE;**
- **aktywna i skoordynowana polityka sądów w kwestii ADR;**
- **dostępność wykwalifikowanych mediatorów** w oparciu o ogólnokrajowy program szkoleniowy i certyfikacyjny sponsorowany ze środków budżetowych, przez stowarzyszenia prawnicze, organizacje i izby przedsiębiorców;

5. Implementacja Wytycznych ONZ ds. Biznesu i Praw Człowieka: proponowany plan wdrażania dla Polski

Rada Ministrów, z rekomendacji Ministra Spraw Zagranicznych oraz Ministra Sprawiedliwości przyjmuje program wdrażania zawierający:

- A. **Wytyczne rządowe** wydane wszystkim instytucjom i organom rządowym, jak również wszystkim organom administracji terytorialnej i organom samorządowym, aby przyjąć i wdrażać Wytyczne ONZ we wszystkich przedsięwzięciach umownych z kontrahentami;
- B. Wojewodowie, prezydenci miast i burmistrzowie będą zapraszać przedsiębiorstwa do przyłączenia się do specjalnej inicjatywy: **ZOBOWIĄZANIE DO STOSOWANIA SIĘ DO WYTYCZNYCH ONZ W UMOWACH.**
- C. Prezesi samorządów radców prawnych i adwokatów będą zachęcać kancelarie prawne do przyjęcia i rekomendować im: **ZOBOWIĄZANIE DO STOSOWANIA SIĘ DO WYTYCZNYCH ONZ W STOSUNKACH Z KLIENTAMI ORAZ W ICH REPREZENTACJI.**

* SYLWESTER PIECKOWSKI

INTERNATIONAL PARTNER

Chadbourne & Parke
ul. Emilii Plater 53
00-113 Warszawa
Polska
+48 (22) 520-5000
spieckowski@chadbourne.com

Sylwester Pieckowski, adwokat, arbiter, mediator, kieruje praktyką procesową i alternatywnych sposobów rozwiązywania sporów w kancelarii Chadbourne & Parke w Warszawie. Posiada rozległe międzynarodowe doświadczenie w dziedzinie prawa gospodarczego, które zdobył w trakcie ponad 20 lat praktyki doradcy prawnego w polskich i amerykańskich spółkach sektora lotniczego i handlu zagranicznego. Obecnie w swojej praktyce skupia się na rozwiązywaniu sporów cywilnych poprzez negocjacje, mediacje (ADR), arbitraż i postępowania sądowe.

Mec. Pieckowski jest częstym prelegentem w kwestiach alternatywnych metod rozwiązywania sporów oraz arbitrażu międzynarodowego, a także w kwestiach amerykańskich uregulowań i prawa handlowego. Jego publikacje to między innymi: "Mediacje cywilne", Difin, 2006, "How the New Polish Civil Mediation Law Compares with the Proposed EU Directive on Mediation", AAA Dispute Resolution Journal, sierpień-październik 2006. Mec. Pieckowski był radcą prawnym w Ministerstwie Handlu Zagranicznego przez 10 lat. Uzyskał tytuł LL.M. na University of Michigan Law School oraz tytuł magistra prawa Uniwersytetu Warszawskiego Wydziału Prawa i Administracji. Mec. Pieckowski biegle posługuje się językiem angielskim i rosyjskim.

Sylwester Pieckowski jest prezesem zarządu Polskiego Stowarzyszenia Sądownictwa Polubownego ("PSSP"), Przewodniczącym Społecznej Rady ds. ADR przy Ministrze Sprawiedliwości. Jest także członkiem: ICDR, VIAC, Czeskiego Sądu Arbitrażowego, Sądu Arbitrażowego Krakowskiej Izby Przemysłowo-Handlowej oraz Sądu Arbitrażowego przy PKPP Lewiatan.

Mec. Pieckowski został wielokrotnie wyróżniony przez *Chambers Global* oraz *Chambers Europe* w zakresie praktyki ds. rozwiązywania sporów, zwłaszcza za swoje osiągnięcia w mediacji i arbitrażu. W *Chambers Europe 2012* został uznany za prawnika "nieślychanie zaangażowanego i oddanego sprawom, które prowadzi". Według *Legal 500 2011* Sylwester Pieckowski jest "wspaniałym prawnikiem i wprawnym procesowcem".